

AGS 443 – Tillsatsmaterial för svetsning

Utsänt till: Medlemmarna i AGS 443
samt för kännedom till: O Björnberg,
H Olsson och B Pekkari

PROTOKOLL

fört vid möte **tisdagen 22 september 2009** hos Svetskommissionen.

Närvarande:

Lennart Wittung, ESAB (ordf)
Mathias Lundin, Svetskommissionen (sekr)
Hasse Olsson, Volvo CE (ordf. TK 134)
Timo Vulli, Esab

1. Mötets öppnande och godkännande av dagordning

Ordföranden Lennart Wittung öppnade mötet. Hasse Olsson, ordförande i TK 134, som medverkade som observatör hälsades särskilt välkommen. Dagordningen kompletterades med:

- Ny punkt 12 lades till angående svenskt svar på prEN ISO 14171.2.
- Ny punkt 13 lades till angående svenskt svar på prEN ISO 544.
- Ny punkt 14 lades till angående svenskt svar på ISO/DIS 18275.
- Ny punkt 15 lades till angående svenskt svar på prEN ISO 14732.

Pkt 16 korrigerades då omröstningen för ISO/FDIS 3580 & 14341 inte blir parallella, ej prEN. Dagordningen godkändes därmed.

2. Föregående mötes protokoll (2040/09 från 2009-03-10)

Protokollet genomgicks och godkändes.

3. ELEKTRODPORTALEN® – Nya leverantörer, CE-märkning kontra dokumenterade och spårbara egenskaper (BKR)

Frågan angående dokumenterade egenskaper för tillsatsmaterial vid tillverkning av byggkonstruktioner avhandlades vid ett särskilt telefonmöte 17 april. Under mötet framkom att viss övertolkning av reglerna skett. Vägverket har utkommit med ett förtydligande som **bifogas**. ”Tillsatsmaterial för svetsning ska levereras med kvalitetsintyg 2.2 enligt SS-EN 10204”.

Castolin och Oerlikon har trots påstötningar inte återkommit angående CE-märkta produkter till ELEKTRODPORTALEN® (www.svets.se/elektrodportalen).

Besöksstatistik efterfrågades. Mathias meddelade att han får feedback på att Elektrodportalen används.

EN 14295 är ersatt av EN ISO 26304. Diskuterade fördröjningen hos leverantörerna att övergå till de nya standardbeteckningarna. Följande ”disclaimer” finns i Elektrodportalen.

”Varning! Svetskommissionen ansvarar inte för tillsatsmaterialens egenskaper eller avvikelser och eventuella förändringar med fördröjd inverkan på innehållet.”

Portalen är inte längre under uppbyggnad och kommentaren om detta tas bort.

4. Lägesrapport avseende ISO/TC 44/SC 3

Ordföranden rapporterade från mötet 22-24 juni 2009 hos IS i Paris. 15 deltagare från 8 länder. I Resolutioner (**N 804E**) och Minutes (**N 805**) noterades följande.

Sverige låg bakom beslutet att revidera ISO 3690 om mätning av vätehalt i svetsgods eftersom kvicksilvermetoden är förbjuden att använda. ESAB har haft dispens. Dessutom har det kommit andra, snabbare och säkrare metoder. En stor Round Robin undersökning gjordes för att säkerställa att man får likvärdiga resultat med andra metoder som med kvicksilvermetoden. Förslaget har p.g.a. studien tagit tid att få fram. Se punkt 10.

Projektet REACH för registrering av material för hela Europas industri har stor påverkan på leverantörerna av tillsatsmaterial. Tar flera år innan det blir klart. Mer info finns på <http://echa.europa.eu>.

Nästa möte sker i januari 2010 hos IS i Paris i anslutning till IIWs mellanmöten.

Samtliga nypublicerade standarder och numrerade dokument finns tillgängliga på <http://li.sis.se/tk134/ags443> under mapp 06.

Ordföranden sammanställningar med status för samtliga projekt **bifogas**. Några kommentarer, se punkterna nedan.

4.1. Publicerade standarder, röstningsresultat och resultat av systematisk review (SR)

- ISO 16834:2004 (HS trådar)	bekräftad (ska revideras men avvaktar)
- ISO 26304 2006/Cor1:2009	publicerad
- ISO/FDIS 2560	godkänd, ej ännu publicerad
- ISO/CD 544	DIS beslutad (se punkt 13)
- ISO/CD 18275	DIS beslutad (se punkt 14)
- ISO/CD 12153 (FCW Nickel)	DIS beslutad (se punkt 11)
- ISO/DIS 3580	FDIS beslutad (se punkt 16)
- ISO/DIS 14171	2a DIS beslutad (se punkt 12) (p.g.a. Sveriges förslag till nya grader)
- ISO/DIS 14174	2a DIS beslutad (se punkt 16)
- ISO/DIS 14341	FDIS beslutad (se punkt 16)
- ISO/DIS 14344	FDIS beslutad (se punkt 16)

4.2. Övriga pågående projekt/Arbetsprogram

- ISO 3581	MMA/rostfritt	revision startad – Tillägg ska tas fram
- ISO/DIS 18274	tråd/nickel	DIS-omröstning pågår, se punkt 6
- ISO/DIS 17633	rörelektrod/rostfritt	DIS-omröstning pågår, se punkt 7
- ISO/DIS 14343	tråd/rostfritt	FDIS-omröstning pågår, se punkt 8
- ISO/DIS 24034	trådar/titan	DIS-omröstning pågår, se punkt 9
- ISO/DIS 12153	rörelektrod/nickel	DIS-omröstning pågår, se punkt 11
- ISO 3690	mätning vätehalt	DIS-omröstning pågår, se punkt 10

5. Lägesrapport avseende CEN/TC 121/SC 3

Nästa möte är 21 april 2009 hos DIN i Berlin.

Samtliga nypublicerade standarder och numrerade dokument finns tillgängliga på <http://li.sis.se/tk134/ags443> under mapp 06

5.1. *Publicerade standarder (& cohabitation)*

- EN ISO 26304 publicerad
- EN ISO 24373 publicerad

5.2. *SR-resultat för EN 13479:2004, 14532-1:2004, 14532-2:2004, 14532-3:2004*

EN 13479 ska revideras. Övriga bekräftades.

5.3. *Övriga pågående projekt/Arbetsprogram*

Dokumentet CEN/TC 121/SC 3 N 856 innehåller samtliga projekt.

Utöver revisionen av EN 13479 är arbetet endast att bekräfta arbetet i ISO/TC 44/SC 3.

I ordförandens sammanställning "Welding consumables Standards in Progress", **bifogas**, framgår att 5 standarder är i FDIS-stage och 10 standarder i DIS-stage. Inom drygt ett år kommer alltså 15 tillsatsmaterialstandarder att publiceras

6. **Svenskt svar på DIS-omröstning för prEN ISO 18274 Tillsatsmaterial för svetsning - Tråd- och bandelektroder, trådar och stavar för bågs svetsning av nickel och nickellegeringar - Indelning**

Förslaget har cirkulerats med remiss 7079.

Sverige har föreslagit en ny indelning, NiCr30Fe9Nb2, som finns med i förslaget.

Peter Stenvall kontaktades om UNS-numret för beteckningen vilket blir UNS N06069.

Beslut: Vi svarar ja, med kommentar enligt ovan.

7. **Svenskt svar på omröstning för prEN ISO 17633 Tillsatsmaterial för svetsning - Rörelektroder och stavar för metallbågs svetsning med och utan skyddsgas av rostfria och värmebeständiga stål - Indelning**

Förslaget har cirkulerats med remiss 7079.

Vi har fått in två nya indelningsbeteckningar, 23 7 N L och 21 20 N, redan på CDn. Den föreslagna justeringen av mekaniska egenskaper för 23 7 N L är också beaktad.

Noterades att Tabell 1A bör sorteras m.a.p. beteckning, så som i ISO 14343 (och 3581)

Beslut: Vi svarar ja, med kommentar enligt ovan.

8. **Svenskt svar på slutomröstning för prEN ISO 14343 Tillsatsmaterial för svetsning - Trådelektroder, bandelektroder, trådar och stavar för bågs svetsning av rostfria och värmebeständiga stål - Indelning**

Förslaget har cirkulerats via e-post.

Mn-halten för 23 7 N L har höjts till max 2,5 %, vilket är högre än den höjningen vi föreslog.

Beslut: Vi svarar ja, utan kommentarer.

9. **Svenskt svar på DIS-omröstning för prEN ISO 24034 Tillsatsmaterial för svetsning - Trådar och stavar för smältsvetsning av titan och titanlegeringar - Indelning**

Förslaget har cirkulerats med remiss 7238.

Beslut: Vi svarar ja, utan kommentarer.

10. **Svenskt svar på DIS-omröstning för prEN ISO 3690 Svetsning - Bestämning av vätehalt i ferritiska bågsvetsgods (se remiss 7252)**

Förslaget har cirkulerats med remiss 7252.

Beslut: Vi svarar ja, utan kommentarer.

11. **Svenskt svar på DIS-omröstning för prEN ISO 12153 Tillsatsmaterial för svetsning - Rörelektroder för metallbågsvetsning med eller utan gasskydd av nickel and nickellegeringar - Indelning**

Förslaget har cirkulerats med e-post (N 809). En remiss kommer om ca 2 veckor.

Beslut: Vi svarar ja, utan kommentarer om inget annat inkommer innan remisstiden utgår.

12. **Svenskt svar på DIS-omröstning för prEN ISO 14171.2 Tillsatsmaterial för svetsning – Trådelektroder, rörelektroder och elektrod/pulver-kombinationer för pulverbågsvetsning av olegerade och finkornstål – Indelning**

Förslaget har inte cirkulerats. En 2a DIS är bara på 2 månader och ingen remiss utgår, men kommer att cirkuleras via e-post.

Sverige fick igenom att återgå från fogtyp 1.4 (25 mm) till 1.3 (20 mm), vilket räddar den provningshistorik man tagit fram genom åren.

Beslut: Vi svarar ja, utan kommentarer om inget annat inkommer **senast 1 november**.

13. **Svenskt svar på DIS-omröstning för prEN ISO 544 Tillsatsmaterial för svetsning - Tekniska leveransvillkor för tillsatsmaterial för svetsning - Produkttyp, dimensioner, toleranser och märkning**

Förslaget hade inte cirkulerats före mötet, men kommer som remiss inom kort.

Inget särskilt noterades i hanteringen av kommentarer, N 808.

Beslut: Vi svarar ja, utan kommentarer om inget annat inkommer innan remisstiden utgår.

14. **Svenskt svar på DIS-omröstning för ISO/DIS 18275 Tillsatsmaterial för svetsning - Belagda elektroder för manuell metallbågsvetsning av höghållfasta stål – Indelning**

Förslaget hade inte cirkulerats före mötet, men kommer som remiss inom kort.

Fred hade noterat att H15 tillkommit jämfört med EN 757. Noterades att detta inte är tillämpligt. Vi föreslår att möjligheten till att indela elektroder för höghållfast med H15 tas bort.

Beslut: Vi svarar ja, utan med kommentarenligt ovan, om inget annat inkommer innan remisstiden utgår.

15. **Svenskt svar på DIS-omröstning för prEN ISO 14732 Tillsatsmaterial för svetsning - Tekniska leveransvillkor för tillsatsmaterial för svetsning - Produkttyp, dimensioner, toleranser och märkning**

Förslaget hade inte cirkulerats före mötet, men kommer som remiss inom kort.

Beslut: Vi avvaktar tills remissen kommer ut. Kan eventuellt stämma av på telefon innan remisstiden går ut, 2010-01-15.

16. **Svenskt svar på kommande omröstningar:**

Följande standarder är ej ännu på omröstning, men väntas inom kort:

ISO/FDIS 3580 (slutomröstning)

ISO/FDIS 14341 (slutomröstning)

prEN ISO 14344 (slutomröstning)

ISO/DIS 14174.2 (2a DIS-omröstning, 2 månader)

ISO 3581:2003/DAmD1

Dessa bordläggs. Vi tar eventuellt en telefonavstämning om svenska svar utifall omröstningarna avslutas före nästa möte.

17. **Medlemsfrågor**

Inget. Medlemslistan **bifogas**.

18. **Övriga frågor**

Inga övriga frågor.

19. **Nästa sammanträde**

Nästa möte bestämdes till **onsdagen 17 februari 2010** kl 10.00 hos Svetskommissionen.

Vid protokollet

Mathias Lundin